

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 16 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 4 . . . — .

Helyben házhoz kordva:
 Egész évre . . . 20 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 5 . . . — .

Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 24 kor. — fill.
 Negyedévre . . . 6 . . . — .

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfőn és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésére vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ár: 8 fill.

NAGYVÁRAD, aug. 18.

Szent István napja.

Nincs magyarabb ünnep Szent István napjánál.

Vérünkől való vér volt ő, teste-lelke magyar, áthatva a legnemesebb, legszentebb hit tanításától, melyből megértette, hogy egy nemzet lakó földje nem csupán szállás, hol a harczok fáradságát kipihenni, a hadi zsákmányt feláldozni lehet, hanem szentebb valami. Igazi egység a néppel, az élövel és holttal s együtt a három, a föld, a sir és a bölcső adja a Haza fogalmát, melyet Krisztus könnye tett szent fogalommá, midőn hazája pusztulásáról jövendölve, sirt jós szavai felett.

Annyira szerette István a hazát, hogy a népszerűséget is feláldozta oltárán.

A mit a haza jövője érdekében jónak látott, azt a jelen daczolásával szemben is meggyökeresítette.

Es ez is igazi magyar jellemvonás. Nem alkudozni a körülményekkel, hanem őszintén és bátran küzdeni a meggyőződésért, vele állni, vele bukni.

Ő maga volt az, Árpád tiszta véréből való első nagy királyunk, ki kezébe vette a keresztet s ott hagyva kényelmes palotáját, egész országában hirdette annak dicsőségét.

A keresztet, melyet ma czimerünkől kivakarnak, koronákról leütnek — büntetlenül.

A magyar nép pedig olyan jellemű volt, mint királya. Eltogatda a hitet s kitarított mellette hiven, vagy ellene támadt és harczba szállott nyiltan.

Győzött azonban a kereszt és ezzel a haza jó sorsa.

A keresztet ma is szilárdul tartja népe szemei elé az apostoli király, kinek hitbuzgósága ország-világ előtt ismert s a keresztnek ellene mondanak sokan még most is.

De az új pogányok nem úgy harcolnak, mint régen, az igaz, hogy rendszerint nem is magyarok. Ezek a teoriák mellé bujnak, máshová céloznak, máshová lönek. Nem is nyíllal, buzogánnyal, hanem gyanúsítás és rágalommal küzdik a harczot.

Ezeket is győzni fog a kereszt és ezzel a haza jobb sorsa.

Nem efemer jelenségekre támaszkodunk, mikor a jobb jövőben hiszünk, hanem a társadalmi élet mélyebb megfigyelésére.

Tessék a hetvenes éveket a mostaniakkal összehasonlítani, amaz évek közfelfogását s a maít s feltűnik az óriási különbség.

Akkor kezdett a frivol, a realisztikus, a vallástalan, a gunyoros, a gyanúsító irány irodalomba és művészetbe feltűnni s a társadalom kapott rajta és csakis ezeken.

Lassankint aztán megérlette az új irány az irodalomban a dekadent, a művészetben a szecsessziót, vagyis besározta az irodalmat és csődöt mondatott a művészettel.

Ma már kezd elfordulni e szellemi táptól a közönség s kezdi újra keresni a nemest és a szépet.

Mivel pedig ezt a divatos szellemi irányban meg nem találta, oda fordul,

hol mindkettőnek is forrását érzi, — a valláshoz.

Ma még sokaknál a szép és nemes utáni vágy kielégítésére szolgál a vallás, melynek lélekemelő szertartásainál többet alig figyel meg, de jó ez kezdetnek.

A mihez közszükséglet miatt fordul az ember, azt szívesen szokta megragadni s ha eleinte csak a vallás színében gyönyörködik is, csakhamar vágyini fog annak melege után is.

A magyar nép természeténél fogva nagylelkű, ha hamar lobbanékony is, de hamar magába száló, lovagias a gyöngével szemben, jó szívé és tiszta erkölcsű.

E vonásokon lehet rontani, de kiirtani nem. E jellemvonások teszik gyökérszálaikat a vallásnak, különösen az ősi katolikus vallásnak.

Nem szabad tehát még feltenni sem a kérdést, hogy vallásosság és hazafiság nem ütközik-e össze?

Nem!

Meg van nekünk az ősi magyar jelzőnk: Isten, király, haza! A ki az egyiket elveti, a másik kettőt sem tartja, ez az igazság. Ezt a jelszót pedig őseink hagyták reánk, kiket Máriás lobogók és olvasóval övezett kardjaik miatt az új hazafiak talán bigott, ultramontán és mint ilyeneket természetesen hazafiatlan tömegnek deklarálnának lapjaikban, de a történelem szerint jó magyarok voltak, kiknek satnya utódai vagyunk mi csak.

Meg van még a régi szent kép, a régi olvasó. Vedd kezébe ma Szent István napján, te, ki magyarnak vallod magad. Őseid ajka érintette azt a képet, őseid hadverő keze morzsolgatta azt az olvasót s míg őseid Istenéhez, István, László,

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kenyéririgység.

Írta: Kines István.

Nem lehetett belőle kiköpeszteszni, mi-csoda voltaképen a mestersége, mert tessék elhinni, értett mindenhez. Ma esztergályozott, másnap főzött, harmadnap fogat húzott, s hogy a végén még azt is megemlítsem, a peresztegi toronyba olyan órát csinált, hogy a soproni óras bizony megkapátna a füle tövét, ha utána kellene csinálnia. Valóságos eredeti kifundálás volt az és ment hónap-hónap után mint a veszedelem; esztendőben talán egyszer kellett csak felhuzni. Mondom no, ezermester volt, pedig különben csak Varga Jánosnak hívták. Hol szedte össze minden tudományát, annak csak az Uristen lehetne megmondhatója. Elég az hozzá, hogy ott lakozott a fejében és őrizte féltékenyen.

Más ember, tessék, a suszter, szabó inast inas hegyé fogad, velük esik a legolcsóbb krumplikapálás, gyerekdajkálás és más hasonfajta a mesterségekre vágó nemesebb foglalkozás, hanem Varga János, dehogyan fogadott volna inast. Ha megfeszítik, akkor se teszi. Majd ő köti valakinek az orrára, hogyan készülnek az órák. Jól isz. Félészteendőre batyut köthetne

a hátára, mert hogy minden peresztegi ember szentül az inasával javitattná már a zseboráját, az már olyan bizonyos, mint a huszárnál a karikaláb.

Pedig eleget erőlködtek már a szülők is, gyerekek is. Különösen Balázs Miska szeretett volna minden áron művésznak fölcsapni. Árva gyerek volt a kölyök, hanem azért világra való huncutság lakozott benne: az ész úgy ritt ki a két bogár szeméből, mint a lámpavilág a ház ablakán, mikoron kívül éjszaka vagy.

És Varga Jánosnak éppen azért nem tetszett a kölyök. A komisztól kitellenék, hogy tullicizál még a mesterén is.

Pedig Miska olyan alázatossággal jött, hogy más embernek megesett volna a szíve rajta. Elmondta, sem apja, sem anyja, úgy tengődik, más ember morzsján s kérte, könyörüljön meg rajta, fogadja meg inasnak, megtanulja minden művészetét olyan hamar, akár a fecske a fészekrakást s azután a majsztler, már mint Varga János akár alhatik hétszám miatta, elvégez helyette mindent: kihuzza, ha kell az egész falu fozát s megreperál minden órát, ha mindjárt száz esztendősz roszda rágódik is rajta.

Csak hogy Varga Jánosnál süket fülekre talált. A peresztegi művész nem indult meg sem kérésen, se könyörgésen. Kárbaesztett nála a fiu minden fáradsága. Dehogyan tanít ő meg mást a maga mesterségére.

Balázs Miska majdnem könnyekre fakadt, hanem a végén megemberelte magát. Odaállott Varga János elé, ökölre szoritotta a markát s azt mondta:

— No megáljon kend, Varga János.

Furesán hangzott, majdnem fenyegetésnek is beillett. Hanem a művész nem tudta, mérgeledjék-e, vagy mosolyogjon. Az olyan pöttön jószág mer kikötni vele! Nem rossz, igazán nem utolsó.

És ugyan mi telhetnék az olyan félig embertől? Legfőlebb telepíngölja a háza végét freskókkal.

Hanem nem tette. No de Varga János nem is tanácsolta volna neki. Ugy is elég mérget eszik naphosszat. Tessék elképzelni, a peresztegi toronyóra a nagybőjt idején megbomlott. Ha még farsang utolján tette volna, az még hagyján, sok ember bomlik meg olyankor, hanem bőjt elején, mikor Varga János úgy mesecsiálta, hogy akár ötven negyvennapos bőjt se ártson meg neki. Különös! Ugy látszik, az óráknak is vagyon bogaruk.

Nem volt más mód. Varga Jánosnak föl kellett mászni a toronyba. Fölmászott és csapásba zökentette a megvadult masináját. Ugy járt utána, mint a parancsolat.

Sok ember nézte. Köztük Balázs Miska is. Sok embert érdekelt, hogy biztatgatja a peresztegi művész azt a tenger sok kereket s miért

Hunyady Istenéhez imádkozol, ezek szel-
leme száll beléd.

Első szent királyunk tanítson meg
emléked újra imádkozni, újra bátrakká,
újra magyarokká lenni.

P—y.

A katolikus nagygyűlés.

Az Országos Katolikus nagygyűlésnek
tegnap volt a második napja. A nagygyűlés a
délelőtti kizáróan a király hetvenedik születés-
napjának megünneplésére szentelte. Az
ünnepség délelőtti 10 órakor ünnepi szent mi-
sével kezdődött a belvárosi plebánia-templom-
ban. A templom hajóját és szentélyét ebből az
alkalomból cserfalevél füzérekkel díszítették. A
templom zsufolásig megtelt. Egyes testületek
zászlókkal jelentek meg és sorfalat képeztek.
A szentélyben megjelent *Meszlényi* Gyula szat-
mári püspök, *Boromisza* Tibor győri kanonok
és *Juris* Mihály plebános, országgyűlési kép-
viselő. A főrangú hölgyvilágot *Czirák* Antalné
grófné képviselte. A mise pontban 10 órakor
kezdődött. A misét *Dessewffy* Sándor csanádi
püspök mondta, fényes papi segédlettel. Mint
infulánsok: *Skarda* József sasvári apátplebános
és *Vezinyer* Károly esztergomi kanonok szere-
peltek. Czeremoniarius volt: *Kirner* Károly
apát-plebános. Háromnegyed tizenegy órakor
a mise befejeztével, a templomi közönség az
egyesületi zászlók alatt a Váci-utcán át nagy
menetben a Vigadóba vonult, ahol 11 órakor
tartották meg a diszülést.

A király születésnapja.

Budapest.

A kaszárnyákban még mielőtt pirkadt volna,
talpon volt a legénység. A hadfiak sűrűtek-
forogtak s készültek a mai nagy napra, a leg-
főbb hadur születése ünnepének 70-ik évfor-
dulójára. A zenekarok fényesre csiszolták sárga
fuvóhangszereiket, hiszen ők nyitották meg a
mai ünnepet. Nemcsak a legénységet ébreszt-
ették, de felzavarták az egész főváros lakossá-
gát hajnali álmából.

Három hatalmas zenekar hirdette a mai
öröm ünnepet. Három zenekar járta végig a
főváros utcáit.

A katonazenekarokat óriási közönség kísérte.

Csapatszemle a Vérmezőn.

Korán reggel trombiták harsogása és dob-
pergés zavarta fel ismét a főváros csendjét.
Különböző irányokból különféle csapatok vonu-
tak át Budára, a király születésnapján tartani
szokott katonai disz-szemlére. Itt egy ezred
gyalogos masírozott, ott egy csapat délcze-
g huszár lovagolt, amott egy üteg ágyú dübörgött
végig az utcákon. A tisztek teljes díszben
tábori övvel, a legénység teljes felszereléssel,
csákóhoz tűzött hárslevéllel, — a tábori jel-
vényvel — díszítve vonultak. A csapatokat
nagy közönség kísérte át Budára.

Nyolcz órakor már az egész helyőrség a
Vérmezőn volt egybe gyűlve.

Megkezdődött a csapatok felállítása. Har-
sogó vezényhang egyvelege töltötte be a leve-
gőt. Végre jóval kilencz óra előtt már teljes
rend volt.

A csapatokat négy oszlopban állították fel.

Czibulka altábornagy átvette az ezred-
parancsnokok jelentését s aztán »pihenj«-t
vezényelt. Néhány percczel kilencz óra előtt
kürtjelzés hirdette *Lobkovitz* herceg hadtest-
parancsnok megérkezését. Megszólaltak a kü-
rtök, pergett a dob s a katonai zenekarok rá-
zendítettek a »Gottterhalte«-ra. A hadtestparancs-
nok nagy kísérettel érkezett a Vérmezőre.
Czibulka altábornagy fővetést vezényelt, meg-
tette a jelentést s aztán megkezdődött a tábori
mise a Vérmezőn felállított tábori kápolnában.
A misén *Ványa* tábori prépost pontifikált nagy
segédlettel. A törzskar a sátorban foglalt helyet.
Mise alatt a katonazenekarok játszottak s a
legénység disztüzet adott.

Mise végeztével megkezdődött a csapat-
szemle. A hadtestparancsnok kíséretével el-
lovagolt az egyes csapatok előtt s aztán a
salétrom-utcai oldalon foglalt állást. Most kez-
detét vette a diszfelvonulás. Csapatonként a fel-
állított sorrendben vonult el a katonaság a
hadtestparancsnok előtt, a ki a diszmenet után
teljes megaláztatást fejezte ki a tisztikar előtt.

A disz-szemlé a Salétrom-utca oldalon
és a várkastélyról nagy közönség nézte végig.

Fiumében.

Fiume, aug. 18. (Saj. tud. táv.) A király
születésnapja alkalmából a kikötőben veszteglő
flotta tegnap este fényes kivilágítást rendezett.
A Quarnero öble köröskörül a megvilágított
hegyekkel elragadó látvány volt. Volosca, Abbazia,

Ika és Lovrana pazar fényben uszott. A hegyek
ormain, a Monte Maggiorén, Cherso és Veglia
szigetek dombjain nagy örömtüzeket gyújtottak.
Fiumében zenekar járta be az utcákat és éj-
félig játszott az Adamich-téren. A Kaiser Karl
VI. tengerügyi hajón diszebed volt, a melyben
Szapáry László gróf kormányzó és a hatóságok
főnökei vettek részt. Ma korán reggel óriási
dördüléssel megszólaltak a hadihajók és a
naszádkikötő ágyúi. A városi zenekar felvonult
a kormányzó palotája elé, a hol a himnusz
játsszotta. Az összes középületeken nemzeti
színtű lobogók és Fiume város zászlai vannak
kitűzve. A kikötőben lévő hadihajók, keres-
kedelmi gőzösök és vitorlások mind teljes
lóbogódszt öltöttek. Délelőtti 10 órakor a
székesegyházban ünnepi istentisztelet volt, a
melyen megjelentek az összes külföldi konzulok,
hajóparancsnokok és Szapáry László gróf
kormányzóval élükön az állami és városi hiva-
talok tisztviselői. A mise alatt 24 ágyulövés
dördült el a naszádkikötőben. Délután 3 óra-
kor 95 teritékes ebéd volt a kormányzónál.

Bécsben.

Bécs, aug. 18. (Saj. tud. táv.) A bécsi
lapok pártkülönbség nélkül lendületes czikke-
ben emlékeznek meg ő Felsége születésnapjáról.
Valamennyien kiemelik a szeretett uralkodó
kiváló szívbeli és uralkodói erényeit, köszö-
net mondanak neki azért a szeretetért és azo-
kért a jótéteményekért, a melyekben népeit
részesítette és azt kívánják, tartsa meg Isten ő
Felségét zavartalan testi és lelki frissességben
még sok évig birodalma és népei üdvére.

Bécs, aug. 18. (Saj. tud. táv.) Ó Felsége
70-ik születésnapját Ausztria valamennyi vá-
rosában és községében istentisztelettel, a hely-
őrségek számára mondott tábori misékkal és
más ünnepségekkel ülték meg. A bécsi Szent
István-templomban Gruscha bíboros herceg-
érsek mondott misét a miniszterek, az állami
méltóságok, a titkos tanácsosok, a rendlovagok,
a diplomáciai kar tagjai és más előkelőségek
jelenlétében. A lajtha-brucki táborban tábori
mise volt, a mely után a csapatok felvonultak
Üxküll gróf hadtestparancsnok előtt. A bécs-
ujhelyi akadémiában és a többi katonaiskolá-
ban hagyományos módon megtartották a nö-
vendékek ünnepies fölavatását.

ne érdekelte volna Balázs Miskát is. Ugyis
órásnak szeretett volna állani.

Hanem, valamint a patikaszerrel foltozott
egészség pipadohányt sem ér, azonképen a pe-
resztegi órán is hamar kárba vészett Varga
János mesterkedése. Másnap már megint
állott.

A művész újból elindította, de hát mihaszna,
ha megint belefáradt a járásba. Reggeli nyolcz
órákor mutatta a hajnalit.

Varga János tekerni kezdte a fejét és
újból megcsinálta. Balázs Miska ott vigyorgott
mellette; ha mit nem néz, hát menten kalapá-
csot származtat a barsalgó képéhez. Az a kö-
lyök mintha őt nevetné.

Igy tartott ez ta'án egy hosszú esztendőn
keresztül. Az a komisz óra végig próbálta az
összes órányavalyákat. Egyet ütött, tíz helyett;
fertályt, mikor órát mutatott; majd a muta-
tója nem fordult; máskor meg úgy bomlott
mind a kettő mint a csárdás táncos a nagy-
bőgő körül. Átkozott komisz masinája! Varga
János a végén már káromkodott, mint a jég-
eső. Csak azt várta, hogy leteljék az idő, meny-
nyire jótállást vállalt, azontul megfogadta, hogy
kalapácsütés kevés, de annyit se reszkíroz már
meg rajta.

Bejelentette a bírónak.

— Csinálják vagy csináltassák az órát,
hogyan akarják, de én szöveget se verek többet
bele.

— Az hát csunya dolog majster ur —
vélekedék a bíró — maga csinálta, ugy dukál,
hogy maga is reperálja. Bizony csunya dolog,
mikor az apa elhagyja a gyerekét.

— De mikor nem hallgat én reám. Elka-
nászkodott az az óra tisztára. Nem is hiszem,
hogy nem szellemek fizik játékkukat vele.

— Ne beszéljen bolondot.

— De beszélék biz' én. Avval az órával
nem boldogulok, hitemre mondom, nem boldo-
gulok; meg van babonázva tisztára. Próbáljanak
szerencsét más órással.

A bíró elgondolkozott s a végén azt hozta
ki, hogy bizony jó is lenne más emberrel kez-
deni, mert hát Varga János vagy nem érti a
mesterségét, vagy nem boldogul a tulajdon csi-
nálmányával. Szóval mindenhogyan a végére
kell járni a dolognak.

Beirt Sopronba, küldjenek ki Peresztegre
valami épfejú órát.

Küldtek. Olyan bajusz, szakál környékezte
mindenfélől az ábrázatját, hogy az már maga
is okos emberre vallott. Hanem mikor az órát
meglátta, rázni kezdte a fejét. Félórahosszat
rázta és billegette a kerekeket és a végén avval
állott elő:

— Ez az óra olyan óra, milyen még nem
egzisztált a földön. Valóságos Isten csudája. Ő
bizony ahhoz nem ért. Gazember az is, a ki
csinálta.

Nem sokat teketóriázott, hanem fogta ma-
gát és szépen odább állott.

A peresztegiek kétségbe voltak esve. Akkor
állított be Balázs Miska a bíróhoz.

— Bíró uram! — kezdte büszkén — én
megcsinálom azt az órát.

— Te?! — gunyolódott a bíró — eredj
utamból, mert menten fölpofozlak.

Miska azonban nem ment s avval tekin-
télyt szerzett magának a bíró előtt.

— Hát komolyan beszélsz, kölyök?

— A'bizony — volt a válasz.

— És hol tanultad te azt a mester-
séget?

— Ne kérdezze azt bíró uram, mondtam
megcsinálom, csak eressen föl a toronyba.

— Eredj — hagyta rá az előljáró — ha-
nem ha még jobban agyonnyomorgatod azt a
portékát, akkor kalodába teszek s egy hónapig
csak ki se ereszlek.

— Soh'se busuljon azon bíró uram. A többi
már a magam dolga.

És Balázs Miska elment mesterkedni föl
az órához. Addig, addig piszkálta, toltá, míg
végtére megindult. Ugy megindult, hogy meg se
állott mind mai napiglan.

Az egész talu szája tátva maradt. Hogyan!
hát az a kölyök Balázs Miska különb órá-
s, mint Varga János? Olyat sem ettek még éle-
tökben. Varga Jánosnak akármilyen ezermester
is volt, letűnt egyszerre a csillagja. Minden
órát Balázs Miskához vittek reparációra. Varga
Jánosnak meg más se maradt, mint a foghu-
zás. Attól pedig ugyan fölkapott az álla, mert

Berlinben.

Berlin, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) A *Militärwochenblatt* azt írja, hogy a porosz és a német hadsereg is részt vesz Ferencz József király 70-ik születésnapjának megünneplésében, azután pedig azt mondja: Távol Keleten éppen most ismét egyesülten állanak az osztrákok és németek — 36 év óta először — az ellenség előtt az európai keresztény kultúra oltalmazására. Itt újra felélednek a régi emlékek savoyai Jenőről, anhalt-dessau Lipótról, a szabadságharcok nagy napjairól, a helgolandi tengeri ütközetről, a hol először harcolt a kezdő porosz és a német tengeri haderő az hős osztrák tegethoff alatt. Ugy a régi, mint a új fegyverbarátság, a közös katonai felfogás és tradíció kifejezést lel ma azokban a tiszteletteljes szerencsekívánatokban, a melyekkel az agg lovagias császárt üdvözlük. Adja Isten kegyelme, hogy annyi súlyos csapás után hosszú és boldog legyen életének estéje, ő pedig őrizze meg tovább is kegyes jóindulatát a német hadsereg és különösen azok iránt az ezredek iránt, e melyek benne felséges főnöküket tisztelhetik.

A Szent István-lovagrend.

Irta: Püspöky Gracián.

Most, midőn első szent királyunk névünnepe és a kereszténység 900 éves jubileumát oly magasztosan ünnepejük meg, — kell, hogy dicső szent királyuokról más révén is megemlékezzünk: ezt nem tehetjük másként, minthogy az ő dicső emlékü nevével elnevezett lovagrendnek történetét és szervezetét is megismer-tjük olvasóinkkal.

Magyarország ez egyetlen lovagrendjének létrejöttét és megalapítását különféle történelmi epizódok előzték meg. Épen 200 év előtt, 1700-ban I. Lipót császár vette legelőször tervbe, hogy a magyar szent korona országai és tartományai számára egy, a régi lovagrendek mintájára szervezendő magyar lovagrendet fog alapítani. Ezóta a kereszties háboruk alkalmával szerepelt lovagrendeknek alapszabályait udvari főarchiváriusa által nagyban kezdte tanulmányoztatni. Mily sikerrel járt ez és miért nem alapíthatta meg akkor a tervbe vett

Peresztégen férfinak foga meg nem veszekedett — bagózással óvták minden káros behatástól — az asszonyok meg inkább hónapszám vánkosban hordták dagadt arcukat, mintsem a fogukat Varga Jánosnak adják.

Szegény embernek nem maradt más választani valója, minthogy batyut kössön a hátára és vándorbotot fogjon. Nehéz szívvvel indult meg. Balázs Miska kísérte. Még ez állott elő annak jó tanácssal.

— Ugy bizony, majszter uram, nem szép az irigység, nem kellett volna irigynek lennie, fogadott volna meg engem inasának, akkor — igen akkor nem állott volna meg minduntalan a toronyóra.

Varga János szemében vad tűz lobogott, szinte kétségbeesetten kiáltott föl.

— Oh én vadszamar! — hamlokára ütött — no megállj gazember, hát te állítottad meg mindig azt az órát. Gyere, meghalsz a kezem között.

Hanem Miska már messze karikázott. Varga János csak úgy érthette volna el, ha utána dobja a botját. Csakhogy mit használ? Egyebe nincs a vándorbotjánál s azt is fölállozza egy komisz gazembernek?

Azért se tette. Konyult fővel ment odább — ment világgá.

magyar lovagrendet, az még a bécsi udvari levéltárban sincs följegyezve; konstatált tény csak az, hogy ebben végre is az 1705-ben bekövetkezett halála gátolta meg.

1739-ben VI. Károly császár ezt a tervet újra felelevenítve s az I. Lipót féle kombinációt tisztázva s nagyrészt meg is változtatva, volt az, ki a Magyarország részére alapítandó lovagrendet Szent István királyunk nevével kívánta megörökíteni, azonban korai halála (1740.) az ő törekvésének kivételét is megátolta.

Mivel az alapítandó rendjelnél I. Lipót császár, a lovagok szereplését vette mintául, érdekes tudnunk, hogy már a kereszties hadjáratok idejében is voltak lovagrendek, melyek közül néhány valódi nagyhatalommá emelkedett, de ezek inkább egyházi színezettel bírván, az egyes szerzetek alapszabályait követték. Ilyenek voltak a johanniták (máltai vitézek) s méltó vetélytársaik, a templáriusok és német lovagok, azután később a *szent-sir-rend*, a bethlehemiták-, a Lázár-, Aviz-, Calatrava-, a szent Jakab-, az Alcantara (spanyol), a szent-György-rend stb.

Rendeltetésük nagyjából a betegek ápolása, a szentföldre zárandóklók védelmezése, vagy a kereszténység ellenségeinek fegyverrel való leküzdése volt. E régi és a jelenleg virágzó lovagrendek abban is eltérnek egymástól, hogy míg amazok tagjainak felvételük után kellett a rendtagságra érdemeket szereznük, az utóbbiak jelvényeit kizárólag a már meglévő érdemekért adományozták.

Nagyon sok hiu és kapaszkodó embernek nyugalmát rabelja el a kereszties és csillagok szemkápráztató fénye! Pedig voltak s vannak jelenleg is oly boldog halandók, kikre valósgos rendjel-eső hullott s kiket (ha Rotschildot pénzkirálynak nevezhetik), bátran az érdemrendek fejedelmeinek nevezhetünk. Így például Hoffmann báró volt közös pénzügyminiszternek 64, I. Vilmos német császárnak 88, Barcsay Ádám magyar kancellárnak közel 100, Albrecht kir. herceg tábornagnak 56, herceg Hohenlohe főudvarmesternek 53 rendjele volt; de valamennyi között Andrássy Gyula grófnak volt a legtöbb rendjele, mert Európa uralkodóinak majdnem összes lovagrendjei fölött rendelkezett s magyar főuraink között ő volt az egyedüli, akit a hercegi ranggal egyenjog spanyol-grand méltóságával is kiténtettek.

VI. Károly császár intenczióinak szelleméhez hiven s a lovagias magyar nemzet rendíthetetlen ragaszkodása, példátlan áldozatkészsége és diadalmas csatákon kipróbált vitézsége által is hálára buzdítva — Mária Terézia királynőnk újra felvéve atyjának a rend alapítására vonatkozó előmunkálatait, 1764-ben végre megvalósíthatta két elődjének több mint fél-század óta húzódtott terveit és megalapította a Szent István-lovagrendet.

Ez a kiváló rend Ausztria és Magyarország 9 érdemrendjei között az egyik legelőbbkelő helyet foglalja el, mely csakis a legkiválóbb polgári érdemeknek s a közügyek terén tett szolgálatoknak jutalma és adományozása mindenkor az apostoli magyar király kizárólagos előjogaihoz tartozik.

II. Józsefnek császárrá történt koronáz-tásakor (1764. május 6-án) rendelte el a királynő udvari archiváriusának azon alapszabályok kidolgozását, mely aztán ugyan az év augusztus 20-ára elkészülvén, latin és német nyelven nyomban ki is hirdettetett, mely alkalommal az első 17 lovagot, kizárólag magyar főurakat (köztük gróf Döry Ferencz udvari főkama-

rást is) és főpapokat egyszersmind ki is neveztek.

Az alapszabályok összesen XXXVI fejezetre oszlanak es mindegyik fejezet 1-től 5-ig terjedő pontozatokat foglal magában s rövid tartalmuk a következő: a lovagok száma számban állapittatik meg három rendosztálylyal. Van 20 nagykeresztes, 30 középkeresztes (commandeur) és 50 lovagtagja.

A közügyek terén szerzett kiváló érdemek mellett (a II. és III. fejezet értelmében) megkivántatik, hogy a jelölt a két első osztálynál többszörös érdemekkel bírjon és hogy a lovagosztálynál legalább is nemes családból származzék, mely utóbbi rendelkezés azonban régen hatályát veszítette.

Mind a három osztály tagjainak szabad bemenetelök van a felséghez, az udvari kamarás előleges bejelentése nélkül. Az V. és VI. fejezet ama módokat ismerteti részletesen, melyek szerint a lovagoknak kivétel nélkül engedély adatik arra, hogy a rend jelvényét miként vésethetik, illetve festethetik családi czimerükbe. A nagy- és középkeresztesek a belső titkos tanácsosi, a többiek pedig bárói rangra tartnak igényt, mely előjog azonban évekkel ezelőtt szintén megszűnt, kivéve a Mária Terézia katonai lovagrendet, melylyel mindig báróság jár. A nagykereszteseket a nagymester *cousin* (rokon, unokafivér) megtisztelő czímmel szólítja a kinevezés alkalmával, a rend ünnepén pedig (augusztus 20-án) az udvari diszebédhez is hivatalosak mind a három rendosztály tagjai. A rendjelvényt minden ünnepélyes alkalommal, főleg pedig Szent István király napján, ugyszintén másnap (augusztus 21-én), az elhunyt rendtagok lelkiüdvéért bemutatott szent mise alkalmával tartoznak viselni s egyébként is a rend szabályait pontosan megtartani, mit a VIII.—X. és XXI. fejezet ismerteti bővebben.

Ha valamely lovag meghal, örökösei tartoznak a nagykeresztes rendi-aranylánczát közvetlenül a nagymesternek, a többi jelvényeket pedig a kincstárnak átszolgáltatni.

Miután a Szent István-lovagrendnek alapszabályai, valamint rendeltetése is sokban a Lipót-rendéhez hasonlít, a tévedések elkerülése végett a markánsabb eltéréseket röviden a következőkben ismertetem:

A Szent István-lovagrend nagymestere mindig az apostoli király, főpapja pedig rendszerint az ország hercegprimása, bár az alapszabályok XII-ik fejezete értelmében a nagymester magának tartja fenn a jogot e kinevezésre nézve is, mely esetben mindig a magas klerus tagjainak egyikére esik a választás.

A Lipót-rendtől való többi eltérések: az eskümintá különbözőségéből, a rend-diszöltöny színének és szabásának elütéséből és a rendifőpap kijelölésének módzatából áll.

A Szent István-rend lovagjainak fölvetelére s beiktatására nézve a rend szabályainak XV-től XXIX-ig terjedő fejezetei és pontjai adnak részletes utasítást.

Jelvényét drága kövekkel vagy gyöngyökkel ékíteni (XXIV. és XXV. fejezet) csupán a nagymester beleegyezésével szabad. Áll pedig ez egy nyolczszögű, zölden zománczolt, művészi kivitelű aranykeresztből, közepében vörös pajzsos, melyben a kettős ezüstkeresztel díszített hármalalom látható, jobbán *M.* (Mária), balján pedig *T.* (Terézia) névbetűkkel.

A pajzsot fehér gyűrű zárja körül e felirattal: *Publicum meritorum praemium.* (A köz-érdemek jutalma); továbbá a pajzs fehér hátlapján tölgykoszoruban e betűk olvashatók:

•*Sto. St. R. Ap.*• (Sancto Stephano Regi Apostolico, vagyis: Szent István apostoli király.)

A kereszt felső ágát királyi korona ékíti; rendszalagja zöld, vörös szegélyvel. A nagykeresztesek szalagja tenyérnyi széles s a jobb válltól a bal csipőig fut le. Az egyházi nagykeresztesek és a commandeurök a rend keresztjét keskenyebb nyakszalagon, a többi lovagok pedig bal mellre tűzve viselik.

Az I. osztályt (nagykeresztet) megkülönbözteti az igen sok sugaru ezüst csillag is, melynek közepét a rendjelnek tölgykoszorútól övezett pajzsa foglalja el; különbséget tesz még az alapító királynő és Szent István királyunk névből is az ezeket összekötő koronából szerkesztett gyönyörű arany-nyaklánc is, melyről kiterjesztett szárnyú arany-sas függ e körirattal: *Stringit amore*. (Szereettel övezve.) Ezen láncot csak a legnagyobb ünnepélyeken s a rendöltönyt fölött (leginkább augusztus 18., 20. és 21-én) viselik.

A rendi öltözet hermelinnel prémezett s vörös selyemmel bélelt zöld lovagköpenyből és vörös alsó ruhából, valamint ugyancsak hermelinnel szegélyezett skarlátszínű kócsagtollas fővegből áll. A rend három osztályának létszáma jelenleg körülbelül teljes, a mennyiben magyarországi rendtagokon kívül még sok külföldi magasrangú férfi is tagja e kiváló rendnek; főpapjaink közül is többen bírják a Szent István-lovagrend nagykeresztjét, mint például: Vaszary Kolos hercegprímás, aki egyszersmind a rendnek főpapja és dr. Schlauch Lőrincz bíbornok megyés püspökünk is.

Magyar iparosok Párisban.

A kereskedelmi miniszter ur, — a ker. és iparkamara s ipartestület által a párisi világkiállítás tanulmányozására kiküldött nyolcz iparos és egy kereskedő, köztük magam is, e hó 3-án indultunk Nagyváradról. Ötödikén Budapesten reánk váró, az ország minden vidékéről összegyűlt 264 tagból álló kiküldött ösztöndíjasok, Láng Viktor vasuti menetjegy irodai titkár menetvezetése alatt — külön e célra összeállított vonatba beülve, a jelenlevő *Szerényi* József min. tanácsos és *Vig* Albert ipariskolai főigazgató éltetése s a Hymusz éneklése közben utunk indultunk.

Láng Viktor okszerű intézkedése folytán, amennyiben 8 frt. után fizetés mellett, úgy jövet, mint menet — utközbeni étkezésünkről gondoskodva lett, — a pozsonyi állomáson már terített asztal és cigány banda várt. Rendkívüli gyorsan haladó vonatunk, mely csupán az étkezés idejére állott meg a közbe eső állomásokon, hatodikán reggel Münchenbe érkezett.

Itt már alkalmunk volt a müncheni ipar minden ágának fejlettségéről, a bajorok műipari szeretetéről, izléséről és költség nem kíméléséről tanuságot szerezni. A mi engem mint szakembert, különösen meglepett, az volt, hogy a legkisebb házon is a legizlésesebb és legsebb műlakatos munkák egész halmaza, az építészlet legkényesebb szabályai szerint van alkalmazva.

Megtekintettük a Mária templomban levő sarcofágot is, ércszobraival és pánczélos vitézeivel, melyért tudvalevőleg az angolok három millió forintot ígértek. De azt hiszem, hogy a bajorok ezt semmi áron oda nem fogják adni, mert ez nekik mint nemzeti műkincs, — rendkívül becses s amint ott meggyőződünk, arra fölülte büszkéik is. A négy óra hamar eltelt. München műkincseitől meg kellett válnunk, hogy folytassuk rohanásunkat célunk, Páris felé.

Utközben a vidék szépségeiben gyönyörködve, Augsburg, Ulm, Strassburgon keresztül — 7-én reggel megfogyva bár — (utközben 4-en lemaradtak) de bizony két nap és két éjjeli ut után törve is, szerencsésen megérkeztünk Párisba. A Gare de la Est állomáson Miklós Ödön helyettes kormánybiztos fogadott bennün-

ket. Rövid, de szívélyes beszéde után a Grand Hotel du Trocadero omnibuszaira ültünk; ezek 8 üléses 6 ló által vont óriási kerekű bárkák, melyek ülőhelyeire 6 lépcső vezet fel. Ezeket Páris szűk utcáin keresztül, az óriási forgalom dacára, bámulatos ügyességgel hajtották kijelölt állomásunkra kocsisaik.

E szállodában ért bennünket az első meglepetés, a mennyiben erkélyünk ablakaihoz lépve, az egész kiállítás fenséges panorámája előttünk volt. Ennél festőibb és nagyszerűbb látványt elképzelni sem lehet s talán órákig elnéztük volna, de Miklós Ödön kormánybiztos szava hangzott, ki bennünket szorgalmazott, hogy érkezés után a kiállítást meglátogassuk. Így aztán hamarosan átöltözködve, a szálloda éttermébe siettünk, hol Miklós Ödön intézkedése szerint szakszerű csoportokba osztattunk s a kiállítás megkezdése óta künn levő budapesti szakmérnökök és építészek vezetése alatt a kiállítás területére indultunk.

Az én csoportom *Maly* Ferencz műegyetemi adjunctus vezetése alatt állott, kinek kitűnő szakértelme és tudása, a kiállítás egyes kiválóbb darabjainál tartott előadása által sok hasznunkra volt.

E lap keretébe nem tartozik a szakszerű fejtegetés, azért ezekkel itten nem is foglalkozom, csupán az általános hatást jegyzem meg, melyet reánk a kiállítás nagyszerűsége, a francia nemzet ipari fejlettsége és találékonysága gyakorolt.

A kiállítás szakszerű tanulmányozását befejezve, vezetőinkkel a város nevezetességeit tekintettük meg; így megnéztük Napoleon sírját az Invalidusok templomában s kerestük az elfoglalt hadijelvények közt Magyarország színeit is, de a nemzeti trikolorból csak kettőt találtunk, a mely közvetlen Napoleon koporsója melletti candelláberbe van tűzve.

Szombaton, 11-én Versaillesben voltunk, mely volt királyi palotában a XIV-ik Lajos korabeli ipari munkák mindennemű remekeit csodáltuk.

Vasárnap, 12-én a Szaján át gőzhajóval Vinczensbe rándultunk, a hol a kiállítás párisi területén már meg nem fért; nagyobb-szerű ipari gépek, automobílok, léggömbök, vasutak gépgyárainak, acetylen világítási gépeknek kiállítása van. Itt láttam egy amerikai géptelepet, hol egy ember felügyelete alatt nyolcz gép által 12 különböző munka állítatik elő bámulatos szabotossággal és pontosággal. Kiemelendő egy acetylen világító-telep, mely mellett a kiállítás megkezdése óta folyton láng ég, a nélkül, hogy azóta bármi szerencsétlenség vagy robbanás előfordult volna; fényes bizonyossága az annak, hogy az acetylen világítás-szakszerű kezelés és jó gépek mellett nem veszélyes, sőt nagyszerű világítás, mint azt ott a helyszínen láttuk. Az automobílok készítésénél is bámulatos a haladás, amennyiben könnyed, izléses alakjok s teljesen szagtalan kezelésük és zajtalan járásuk által sok kiállítóknak munkái méltán dícséretre méltók.

Mit legelőször kellett volna említenem, nemzeti önbizalmunkat lényegesen emelte az, hogy a mi magyar kiállításunk a párisi világkiállításban méltóan képviselte országunkat s jól esett hallanunk a kiállítás minden osztályaiban helyet foglaló, a magyar kiállítást néző francziák bámuló »áh« kiáltásait; tömegesen bámultak a mi államvasuti gépgyárunk által kiállított vasuti mozdonyok és kocsikat, amelyekre bizony szakférfiak elismerték, hogy a kiállítás gyöngyei. — Feltűnést kelt még a Jungfer Gyula budapesti lakatos műhelyéből kikerülő óriási vaskapu, mely a budai királyi várkapuhoz készült, valamint szintén a budai királyi várpalotához készült Szent-István terem és annak berendezése. Szóval országunk a párisi világkiállításban megállotta helyét, — hogy kinek az érdeme ez, az nem az én szerény tehetségem elbírálása alá tartozik.

Hétfőn az összes ösztöndíjasok az iparsarnok baloldali bejáratának lépcsőzetén a harang-játék alatt magunkat örök emlékül lefényképeztettük, melynek megtörténte után az Eifel-nyorony tetjére indultunk, a honnan még egyszer, mintegy bucsuképen — a világ legsebb városát áttekintettük s a kinek szakjához tartozott, csoportokban a torony szerkezete

felett vitatkoztunk, sokan pedig az elmaradhatatlan képes lapokat irogatták.

Utoljára egy bucsusétát tettünk a kiállítási területen s ezután ki-ki szállására sietett, hogy becsomagolva, újlag a Trocadero bárkára ülve, egy kedves emlékek szívében és sok hasznos tapasztalattal meggazdagodva, most már a csodaszép Sveiczon, Zürichen át hazánk felé induljunk.

Végül elmulaszthatatlan kötelességemnek tartom Miklós Ödön kormánybiztos ur ő méltóságának az irányunkban tanusított szívélyes, mondhatni atyai gondoskodását és előzékenységet külön kiemelni s érte hálás köszönetet mondani, mert az ő gondoskodása és közvetlen felügyelete nélkül, amennyiben majdnem mindennap köztünk ebédelt, vezetőinkkel tárgyalt, sőt egy reggel bennünket még fel is költött, ezen rövid 7 nap alatt sem a kiállítást, sem magát Párist megtekinteni képesek nem lettünk, sem oly sikeres tanulmányokat nem szerezhettünk volna, úgy, hogy az ő szívélyes modora mellett ellefedtük azt, hogy nálunk Magyarországon még mindig nagy különbség van méltóságos ur és iparos közt.

Hálás köszönet érte a magyar kereskedelmi miniszter ur ő nagyméltóságának.

Tátray Sándor.

József kir. herceg Nagyváradon.

Igazi nagyságában megnyilatkozott a rajongó szeretet és ragaszkodás József királyi herceg személye iránt városunkban az utolsó pár napon.

Eltekintve a közbeesett alkalmaktól, ünnep volt ez a pár nap nekünk, amint-hogy ünnep minden perc, a mikor a legmagyarabb kir. herceget városunk falai között üdvözölhetjük.

Amint széles e hazában mindenütt, úgy Nagyváradon is a sajtó figyelemmel, tisztelettel kísérte a kir. herceg minden szavát és minden lépését, hogy közölje azt a lázasan érdeklődő közönséggel s megörökítse a jövőnek.

Tegnap délután utazott el a kir. herceg Nagyváradról. Itt tartózkodásának utolsó óráiról a következőkben referálunk olvasóinknak:

A tábori mise.

Tegnap ő Felsége legmagasabb születése napja alkalmából tábori mise volt a nagy gyakorlótérén.

József királyi herceg a bíbornok diszfogatán reggel 7 órakor hajtatott ki a gyakorlótérre, a hol egy csinos lombsátorban volt az oltár felállítva.

A sátor bejáratánál *Andrássy* Péter tábori lelkész fogadta ő Fenségét és kíséretét s a nyújtott feszületet megcsókolta.

A szent mise alatt a budapesti honvédek zenekar játszott.

A tábori mise után az összes csapatok eléptek a kir. herceg és kíséreté előtt. A diszmenet rendkívül sikerült volt s azt megdicsérte a kir. herceg, sőt még a későbbi diszebédén is emlegették.

A diszmenet után a városon keresztül a bíbornoki lakba hajtatott a kir. herceg.

A székesegyházban.

Reggel 9 óra előtt pár percczel hajtatott a kir. herceg a székesegyházba, táborkara kíséretében, s elfoglalta helyét a szentélyben, a főoltártól jobbra. Ima zsámoly és karosszék volt részére készítve, de ő Fensége a szent mise jó része alatt állott.

Háta mögött *Bolla* altábornagy és a többi magasrangú tisztek részére volt hely készítve.

A templomot zúfolásig megtöltötte az előkelő közönség, kik között igen sokan diszmagyarban jelentek meg. Ott voltak:

Beöthy László főispán, Szunyogh Péter alispán, dr. Bulyovszky József polgármester, Schlauch Nándor, Dús László, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Ragány János, dr. Nagy Ferencz kir. törvényszéki elnök, Korn Lajos alügyész, Cziffra Gerő, Szilvássy Alajos h. kir. pénzügyigazgató, Darvassy nyug. pénzügyigazgató, Rimler Károly főkapitány, Nátafalussy Kornél kir. tan. főigazgató, Krüger Viktor főreáliskolai igazgató, Velyáczky Gyula táblabíró, Bozóky Alajos kir. tanácsos, jogakadémiai igazgató, Tassy Pál kir. főügyész, Walner Ödön megyei főügyész, Medvigy Mihály kir. táblai tanácselnök, Mezey Mihály és Miskolczy Barnabás kir. közjegyzők, Beöthy Pál fősolgabíró, Szőke Gyula főreáliskolai tanár, dr. Sipos Árpád, dr. Szolcsányi Hugó, dr. Molnár Imre jogtanárok, Czvekk Kálmán, Dobosfy Alajos, Harmathy Károly táblabírák, Sal Ferencz kir. tanácsos, Rádl Ödön, Frankó Endre ügyvédek, Sipos Orbán tanfelügyelő stb.

A Te Deumot és a szent misét *Schlauch* Lőrincz dr. bibornok végezte teljes bibornoki diszben s a megfelelő segédlettel.

A kir. herczeg dicsérettel telt el a székesegyházi ének- és zenekar-előadása iránt, amelynél közreműködtek:

Bohacsek Malvin, Csipkés Sándorné, Czettner Irén, Eleméry Klárka, Kovács Dénesné, Katauschek Julia, Lengyel Józsefné, Moyzes Miklósné, Patzkó Aladárné, Padala Eugénia, Tucsek Ferenczné, Bátky Endre, Kozics Gusztáv, Krüger Jenő, Madaras Elek, id. Maróczy János, ifj. Maróczy János, Moyzes Miklós, Moyzes Emil, Padala Pál, Szmazsenka Ernő, Tucsek Ferencz.

A szent mise után a bibornok a rezidencia lépcsőházában várta Fenséges vendégét s köszönetét fejezte ki, hogy részt vett a Te Deumon.

A hálaadó istentisztelet után a kir. herczeg visszavonult lakosztályába.

A diszebéd.

Délben 1 órakor diszbedet adott a bibornok a rezidencia nagytermében, a mely 3 hatalmas pálmacsoporttal és 3 óriási lotusz-csokorral volt diszítve.

A négy szárnyas patkó alaku asztalnál helyet foglaltak: *József* kir. herczegtől jobbra: Pável Mihály, Csesznák Benő altábornagy, Szunyogh Péter, Sipos Orbán, Radnay Farkas, dr. Nagy Ferencz, Braun József, Darvassy Endre, Andrassy János, Szabó József, Czvekk Kálmán, Steinberger Ferencz; — balról Beöthy László főispán, Medvigy Mihály, dr. Bulyovszky József, dr. Laurán Ágoston, dr. Bozóky Alajos, Nátafalussy Kornél, Dobosfy Alajos, Nikics János alezredes, Palotay László, Markovits Kálmán, b. Vécsey István, Szabadhegyi Géza, Bogyay Jenő, Tölzsl Lajos, Szemethy Géza, Andrassy Péter, Flór Antal, Balogh Barna, Pálffy Béla; — továbbá b. Nagy Gyula, Velyáczky Gyula, Osterlamm Ármán, Máyer Lajos h. p. fi. igazg., Murath Frigyes őrnagy, dr. Koliser Izidor, Mesterházy Imre, Hoffmann Henrik, Veitter Károly, Fábry Károly, — Rádl Ödön, Wallner Ödön, Mezey Mihály, Velkey Pál, Krüger Viktor, Csernel Viktor, Jancsó Dezső, Lőrinczy Béla, Papp Imre, Fischhoff Frigyes, Sass Ede, — Miskolczy Barna, dr. Jakoby Frigyes, Szmazsenka Ernő, dr. Hoványi Gyula, Tóth Imre, Földessy Károly, Schwarcz Géza, — dr. Sipos Árpád, Dús László, dr. Fráter Imre, Fetszer Antal, Filopovics A., dr. Papp Oszkár, Bozóky Béla, — Lausch Károly, Dencs János, Kenéz Sándor, Frankó Endre, Polák András, Peiser Károly, Volant András, Mayer Vilmos kadét, — dr. Molnár Imre, Száhlender Károly, dr. Hoffer Samu, Kiss Elek, Kovács Béla, Ragány János, Unterleider J., Pauer N., — dr. Hoványi Géza, dr. Nagy Géza, Stadler Lajos, Gabriely Lajos, Humicza János, Stark Gyula, Heinrich János, — Cziffra Gerő, Janky József, Rimler Károly, Kikinday Gyula, Sztandiszky Henrik, Rees Emil, Beleznay Antal, Nyáry Ignác, Kozma József, Mayer Antal.

József királyi herczeggel szemben ült a bibornok házigazda, továbbá Vinkler József v.

püspök, Bolla Kálmán altábornagy, Szártory Rezső tábornok, Lőrinczy Dénes, Sal Ferencz, Schlauch Nándor, Bunyitay Vincze, Grócz Béla, dr. Grósz Albert, Vaszary Béla.

A fázánpecsenyénél felemelkedett a bibornok s a következő szép pohárköszöntőt mondotta Ő Felségére:

Császári és királyi Fenségednek örvendetes jelenlétében, magas és kegyes engedelmevel, a kegyeletnek nevében, nevében a magyar nemzetben mindig ébren élő hagyományos dinasticus hűségnek, poharamat emelem dicső fejedelmünkre Magyarország apostoli nagy királyára, ki ma üli születésének betöltött 70-ik évét.

A magyar nemzetet mindig egy titokszerű erő vonzotta királyához. Századok történelme teszen erről tanúságot. Az érzelmek ezen folytonossága visszamenőleg első láncszemét azon mozzanatban találja, midőn 9 század előtt a kereszténység tette Szent István fejére a koronát, — azon koronát, melyben ma is drága symbolumát tiszteljük nemzeti létünknek.

Mi magyarok Szent István koronáját szentnek nevezük, törvényeink szerint pedig minden magyar e szent koronának tagja. A korona iránti tisztelet nálunk oly mély, oly benső, mondhatni oly vallásos, mint sehol és semmi nemzetnél.

És azért valamint tisztelettel és kegyelettel tekintettek őseink királyainkra, úgy mi is őseink nyomdokain haladva hódolattal állunk dicsőségesen uralkodó királyunk előtt kinek fejét Szent István koronája disziti, azért és nem az újabb állam theoriák értelmében, — királyunk személye előttünk szent és sérthetetlen.

Kilencszázados a korona, melyben egyesül király és nemzet, egy szent frigyben, szent frigy, mert Isten kötötte.

Kilencszázados a trón, melyen ma Felséges Urunk és Királyunk ül, és e trónt isteni erő védelmezte és védelmezni fogja ezután is, mert a kereszténység ihlete környezi azt.

Ma e korona még fényesebb, még magasztosabb, mert felséges Hordnokát a nemzetnek lelkes szeretete és áldása környezi. És e szeretet őszinte, mert a nemzet érzi, hogy a trón sorsa az ő sorsa. És azért minden magyar szívében ma csak egy kívánság honol: Álljon még sokáig a IX. százados trón, annak felséges Birtokosságát óvja minden veszedelemtől; a szent korona pedig legyen a jegezesedési pont, melyben király és haza, dynastia és nemzet közös szeretetben mindenha találkozzanak.

Ő császári és apostoli Királyi Felségét a Mindenható Isten még sokáig éltesse. Éljen!

A remek pohárköszöntőt, mely mélyen érintette az összes jelen voltak szívet s élénk visszhangra talált mindenkinél, az utánna felhangzott »Gotteshalteval« együtt állva hallgatták meg.

Az ebéd végeztével a zöld szalonban gyűltek fekete kávéra. Itt *Bolla* altábornagy bemutatta a királyi herczegnek azokat a helybeli tiszteket, a kik még nincsenek bemu-

tatva; továbbá Mezey Mihályt, Nagy József tvszéki bírót, dr. Hoványi Gyulát és a bibornok egyik rokonát: *Mayer* Vilmos sopronihonvéd főreáliskolai növendéket.

A menü a következő volt:

Leves spenót tekeres
Hideg vaddisznó,
Tártárral.
Bornyu fricandó
Őz gerincez.
Fácán, francia salátával.
Dió puding.
Fagyalt.
Dessert.
Gyümölcs.
Czukorkák.
Borok:
Asztali.
Kadarka.
Bakar.
Madeira.
Pezsgő.

A honvédzenekar a diszebéd alatt a következő darabokat adta elő:

1. Mascagni: Előjáték *Paraszt becsülethez*.
2. Rossini: *Tell Vilmos* = nyitány.
3. Erkel F.: *Bánk Bán* = ábránd.
4. Demény átírata: *Orosz népdal* = egyveleg.
5. Verdi: *Rigoletto* = ábránd.
6. Kienzl: *Bibliás ember* = részletek.

Az elutazás.

Délután 4 óra 5 perczkor utazott el a kir. herczeg kíséretével.

Már délután 2 órakor sokan gyűltek össze a püspöki lak udvarának bejárata előtt s hallgatták a honvéd ezred zenekarát, a mely a diszebédnél játszott.

A vasútállomáson is sokan várták a kir. herczeg elutazását.

Pont négy órakor a kocsik a rezidencia kapuja alá hajtottak s a kir. herczeg megjelent a kapu alatt, kísérve dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok, házigazda, továbbá *Bolla* Kálmán altábornagy, adlatus, a szolgálattelvő tisztek és az udvari papság által.

Szívélyes bucsut vett a bibornok a kir. herczegtől s kocsikba szállva, kihajtottak a vasúthoz.

Az első kocsin *József* kir. herczeg *Vinkler* v. püspökkel, a 2-ik kocsin *Bolla* Kálmán altábornagy, *Schlauch* Nándor jószágkormányzóval, a harmadik kocsin a szolgálattelvő tisztek és végül a 4-ik kocsin *Fetszer* Antal kanonokkal az udvari papság hajtottak ki a vasútállomáshoz. A mint a kocsi a pályaudvar előtt megállott, a kir. herczeg a közönség zugó éljenzése között kiszállott és a közelben álló *Lőrinczy* Gyula rendőrbiztoshoz lépett, a kivel kezet ssoritott és fáradságát megköszönte. Azután *Gillnreiner* Adolf állomásfőnök jelentését fogadta, melyet szalutálva megköszönt és melegen kezet szoritott az állomásfőnökkel.

A perronon első sorban a szintén Budapestre utazó Pável Mihály püspökkel fogott kezet, azután a 37. gyalogezred itthon levő tiszteinek csoportja tünt a kir. herczeg szemébe, kik mintegy nyolczan *Lausch* őrnagy vezetése alatt vonultak ki. A 37. gyalogezrednek tudvalevőleg *József* kir. herczeg a tulajdonosa. Oda lépett a tisztelgő csoporthoz s németül a következőket mondta:

— Igen köszönöm szives figyelmüket, melyet ezredem képviselőiben tanusítottak iránymomban.

Azután a honvédtisztek csoportjához lépett, a kikkel *Szártory* Rezső dandárparancsnok, *Csesznák* Rezső vezérőrnagy, *Lőrinczy* Dénes ezredes, *Niksic* alezredes, *Buzálhy* és

Stadler őrnagyok jöttek ki tisztelegni. A honvédszártsztek élén báró Nagy őrnagy jelent meg, a katonai orvosokkal Jacobi főorvosorvos.

A királyi herceg meleg kézzorítással bucsuzott el valamennyi törzstisztől, épp úgy Vinkler József püspöktől, Felser Antal kano-noktól, Beöthy László főispántól, Bulyovszky József polgármestertől, azután kíséretével együtt a közönség zajos és meg-megujuló éljenzése közepett felszállott a budapesti vonathoz csatolt szalonkocsiba s folytonos éljenzés, vala-mint a tiszték szalutálása közben a vonat elrobogott.

Az elutazásnál a rendet Réz Bertalan rendőrbiztos tartotta fenn a kivonult rendőrség élén.

József kir. herceg 6 Fensége ma, vasárnap délelőtt 11 órakor egész családjával részt vesz a budavári Zsigmond-kápolna felszentelésénél, a melyet a hercegprimás végez.

Délután 5 órakor pedig egész családjával s Hegedüs Sándor miniszterrel a Margit-híd új szárnyának megnyitására vesz részt s este 6 órakor a Margit-szigeti nagy ebédhez megy, a hol a 200 meghívott a kir. herceg vendége lesz.

Apró krónika.

Van a bibornok-püspöknek egy kis rokona, Mayer Vilmos, a soproni honvéd-főreáliskola növendéke. Ebéd után a királyi hercegnek fel-tűnt a sok fényes uniformos és fekete frakk közt a kis hadapród egyszerű, piros zsinóros attilája. Egyenest hozzá fordult:

— Hát te, kis öcsém parádés ebéddel kezdet a katonai pályát?

A kis katona a szolgálati szabályzatban előírt bemutatkozással felelt:

— Császári és királyi Fenség! Mayer Vilmos honvéd-főreáliskolai növendék alázatosan bemutatkozik.

A királyi hercegnek nagyon tetszett a fess hadapród katonás tartása, mosolyogva veregette meg a vállát.

— Jól van, öcsém, a szabályzatot jól tudod, majd meglátjuk, hogy válsz be a háborusdiban, majd vigyázok rád, mint tisztre is.

Mielőtt ebédhez ültek, a bibornok észre-vette, hogy magas vendége felkötött karddal akar leülni az asztalhoz. Katona ember tudja, civil pedig igen könnyen elképzelheti, hogy derékra csatolt karddal nekimenni egy pom-pásnak ígérkező ebédnek — nem közönséges vállalkozás. A bibornok célzott is erre.

— Fenséges uram, nem lesz alkalmatlan a kard?

József királyi herceg azonban látta, hogy a diszebédhez az összes tiszték felkötött karddal jelentek meg; ha ő leteszi az oldalfegyvert, a többi tiszt is követi a példát s ebből egyszerűen akkora kavargás fog kerekedni, hogy az ebédet jóval később lehet megkezdeni. Egy tréfával ütötte hát el a dolgot.

— Már csak jobb lesz magamnál tartani, szólt. Félek, hogy ha leteszem, még — össze-cserélődik.

Megjegyzendő, hogy a királyi herceg daliás, magas természetű illő kardja is van, amelyet Nagyváradon még csak nem is árulnak. Azt ugyan el nem cserélte volna senki.

A királyi hercegnek, mikor éppen valami jó borral kocizott, eszébe jutott valami. Letette a poharat és magához intette a segéd-tisztjét.

— Százados ur, mit gondolsz, mit csinálnak most az én honvédek?

— Valószínűleg menázsiznak, Fenséges uram.

— Ahhoz pedig jól esik a bor is. Nos hát siessen és rendeljen annyi bort, hogy minden honvédnek jusson egy félliter. Igyék a király egészségére.

— És a Fenségedre! válaszolt a segéd-tiszt s indulni akart, hogy a rendelést megtegye.

A királyi herceg visszatartotta.

— Hohó, ne olyan gyorsan. Ha a bort megrendeli, ne mondja, hogy nekem rendelte, mert majd *duplán számítják az árát, de csak felében a litert.*

Mezey Mihályban szaktársra lelt a királyi herceg: szenvedélyes tüzoltóra. Mikor bemutatták neki, rögtön otthon érezték magukat mind a ketten a diskurzusban. Mezey Mihály megemlítette, hogy Nagyváradon is mindinkább kiszorítják az önkéntes tüzoltókat a hivatásos tüzoltók. József kir. herceg helyeselte a mozgalmat.

— Nem is ér az semmit — mondotta. — Az az önkéntes tüzoltó, mint tisztos családapa, rendesen félti a bajuszát a tüztől; ha lepörkölődik rá sem néz a felesége. Ezért késnek el rendesen a tüzoltástól.

— Igaz, Fenséges uram — felelt Mezey Mihály — de Nagyvárad ebben kivétel. A mi tüzoltóink nem félnek a tüztől, sem a haragos menyecskektől. Multkor is volt egy nagy tüzesetünk a Katonavároson . . .

A királyi herceg már ezt is tudta.

— Tudom, — szólt közbe — olvastam a Tüzoltói Lapokban, derekasan viselték magukat. Hány ökör is égett oda?

Mikor dr. Hoványi Gyulát, a jogakadémia tanárát bemutatták neki, a királyiherceg gondolkodni kezdett.

— Hoványi . . . Hoványi . . . nem rokona annak a Hoványinak, ki a királyi családban tanított magyarul:

(Hoványi Ferencz, volt nagyváradai kano-nokról volt szó.)

— De igen, Fenség, Nagybátyám volt és nagyváradai kanonok.

— Büszke lehet nagybátyjára. Ő a magas helyen nemcsak beszélni, hanem *érezni* is tanított magyarul.

Nagy Józseftől, a törvényszék elnökétől a törvényszék helyiségeiről és ügyforgalmáról kérdezősködött a királyi herceg.

— S meg vannak elégedve most már az új palotával? Mert ugy tudom, hogy a magyar bíróságok nem fogynak ki soha a szorgalomból, de hamar kifogynak a helyből.

— Elég baj az, Fenséges uram, hogy a perek folyton növekvő száma miatt a szorgalmat egyre fokoznunk, a helyet pedig szaporítanunk kell.

— És én ugy tudom, hogy az önök szorgalma talán végtelenig fokozható, míg a hely — szóval ide megint csak pénz kell.

— Mint a háboruhoz.

— Nono, Thémis még könnyebben teszi zsebre a pénzt, mint Mars. Hiszen szegény Thémis kénytelen *olvasatlanul* zsebre rakni a pénzt, be van kötve a szeme.

A királyi herceg, mikor megérkezett, először is az inasát hívatta.

— Mától kezdve pedig Nagyváradon mindennap 4 órakor kelünk.

A bibornok hallotta az utasítást s megjegyezte:

— Nem leszünk aztán fáradtak Nagyváradon mindennap, fenséges uram?

— Itt nem lehet elfáradni, a hol ilyen fáradhatatlan ember a házigazda, mint eminenciád. De azért, tette hozzá mosolyogva, majd pihe-nünk is otthon, ha Alcsuthon cibilek leszünk. Most katonák vagyunk, katonásan kelünk.

És tényleg a királyi herceg pontosan négy órakor kelt minden nap.

Nem volna teljes ez a krónika, ha meg nem emlékeznénk még két igen kedves ember-ről a kir. herceg kíséretéből. A két ur közt az a nevezetes különbség van, hogy az egyiket igen kellemes embernek tartja mindenki, a másikat pedig igen kellemetlennek mondják mind-azok, a kik közelebbről nem ismerik.

Bolla altábornagy az utóbbi, Vecsey báró százados az előbbi.

Lássuk előbb a *kellemetlent*.

Bolla altábornaggyal alkalma volt néhány ujságírónak beszélgetni.

— Részvételem uraim! szólalt meg egyszerre az altábornagy. Egyik nagyváradai lapban volt szó valami katonai üdvözlő szónok-latról, no hát ez olyan emeletes micsodaság volt, hogy a királyi herceg is megmondta, mi-féleség.

— Bocsánat, kegyelmes uram, felelt egyik ujságíró, ha mi nem kapunk hírt, akkor csinálnunk kell. Tudósítással, akár igaz, akár sem, szolgálnunk kell.

— Hát miért nem fordultak hozzám?

— Mert még csak most volt alkalmunk tapasztalni, hogy könnyebb egy altábornaggyal hírt kapni, mint egy hadnagyocskával szóba állani. S éppen azért — kérünk a mai nap eseményeiről pár szót.

Az altábornagy készséggel felelt minden kérdésre. De aztán hozzá is tette:

— Már most hozzátehetik: ezt a hírt adta Kannibál Bolla. Ugyis szoktak az ujságok ezzel a címmel megtisztelni.

Vecsey báróról csak kellemest mond mindenki, éppen azért a sok jót kevés szóban is le lehet írni. Előzékeny modoru, igen kedves uri ember, valódi tiszt és főúr, a mellett, mint tudjuk, boldog férj és családapa, a királyi herceg kedveltje, szóval nemcsak kellemes, de *boldog* ember is. Vajjon nincs-e valami része a királyi herceget mindenütt fogadó szeretetben annak is, hogy ilyen emberek vannak környezetében?

Még egy érdekes epizód arra, hogy József királyi herceg csakugyan magyarul érez mindenben.

Még az étel dolgában is.

Már pedig tudjuk, hogy a magyar ember, ha uton van, loginkább azt sinyli meg, mikor nem kap magyar — konyhát. Ez a gyomor hazafisága, de csalhatatlan.

Ugy látszik, hogy a kir. herceg is így gondolkozik, mert előre megrendelte magának Szolnokon a következő jó magyaros vacsorát:

Paprikás.
Káposztás koczka.
Sajt.
Gyümölcs.
Asztali fehér borok.

Éppen, mint a milyen vacsorát rendelne e sorok írója is, ha pénze volna rá.

*

A tegnapi nagy mise után *Schlauch* bibornok a lépcsőházban várta meg a székes-egyházból visszatérő vendégét és a következő szavakkal üdvözölte:

— Szerencsésnek mondhatom magamat, hogy a mai örömmünnet Fenségeddel volt alkalmam megülni. Egyszersmind egész Nagyvárad háláját is tolmácsolhatom, hogy Fenséged jelenlétével az ünnep fényét emelni méltóztatott.

Mire a királyi herceg így válaszolt:

— *Én* köszönöm a szives fogadást és *én* mondom magamat boldognak, hogy most ezt az ünnepet itt tölthettem, ebben a kedves városban s ilyen kedves házigazdánál.

Aztán együtt haladtak föl a lépcsőkön.

Tehát a királyi herceg nem érezte magát kellemetlenül városunkban. Ezt a nyilatkozatát büszkén és boldogan jegyezzük ide krónikánk végére. De azért kinek van benne nagyobb része: nekünk-e, a kik őt megszerettük, vagy József kir. hercegnek, a ki annyira megszerette magát velünk?

K. A.

UJDONSAGOK.

Szent István király napja.

Nagy ünnepe lesz holnap a magyar nemzetnek; első koronás királyának, a második honalapító Szent Istvánnak emlékét üljük kegyelettel. A templomok boltívei alatt felzeng a sóhajszzerű ének: »Ah! hol vagy magyarok tündöklő csillaga...« — A nagy nemzeti ünnep alkalmából a lat. szert székesegyházban a nagy és szent király emlékezetére és tiszteletére nagy egyházi pompával tartják meg az istentiszteletet. Az ünnepélyes szent misét dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok-püspök tartja s az evangelium után *Felser* Antal kanonok egyházi szónoklatot mond.

A szent mise alatt a székesegyházi ének-és zenekar a következő egyházi darabokat adja elő:

Kersch: Ecce sacerdos.

Beleznyay: Tantum ergo, genitoris.

Schöpf: Te Deum.

Zeller: Misa solemniss in d.

Kersch: Justus ut palma florebit.

Kersch: Veritas mea.

Szemethy Géza: Óh dicsőséges szent Jobbkéz. (Régi magyar ének Szent Istvánról).

TAJÉKOZTATO.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 20 fillérért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5-ig 40 fillérért. Más időben 1 korona.

Augusztus 19. Az országos kath. kongresszus Budapesten
Augusztus 19. Népünnep a Rhédey-kertben.
Augusztus 19. Az iparos ifjak színelőadása a Sasban.

* A szent-jobbi apátság új gazdája. Régi idő óta először történik, hogy a váradi egyházmegyébe tartozó szent-jobbi apátság váradi pap birtokába jut. *Fraknoi* Vilmos váradi kanonok, a híres történettudós kapta meg, kit a prépostság jövedelme hathatósan fog támogatni történelmi nagyértékű kutatásaiban, melylyel annyi értékes anyagot hozott már napvilágra hazai történelmünk érdekében, melylyel annyi fényt szerzett a tudós világ előtt a magyar névnek.

Kinevezését ma közli a hivatalos lap:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére a szent-jobbi valószínű apátságot dr. *Fraknoi* Vilmos arbei címzetes püspök s nagyváradi latin szertartású székes káptalani kanonoknak adományozom.

Kelt Ischlben, 1900. évi augusztus hó 12-én.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Wlassics Gyula, s. k.

* A fellobogózt város. József kir. herceg itt időzése és Ő Felsége legmagasabb születésnapja alkalmából Nagyvárad közönsége díszesen fellobogozta a házakat. Alig van olyan épület, a melyen nemzeti lobogó nem leng. Ősi szokás, hogy a lobogó-dísz alkalmaz a polgárság Szent István- király névünnepe alkalmából, annál inkább ünnepeljük most külsőleg is minél fényesebben a 900 éves fordulóját annak a nagy eseménynek, midőn dicső első királyunk a kereszténységbe bevezette a magyar népet s ezzel helyet juttatott számára az európai népcsaládokban. Bibornok-püspökünk felhívta hivatát, hogy ünnepelje a nagy napot külsőleg is és dr. *Bulyovszky* József polgármester ez uton hívja fel a közönséget, hogy a házakon a lobogókat még ma hagyják fenn. — Magyar érzelmű embert biztatni sem kell erre.

* A városház építése. A városháza építéséhez most már komolyan hozzá akar látni Nagyvárad városa. *Komlóssy* József gazdasági tanácsnok jelenleg köruton van az ország nagyobb városaiban, a hol a városház-épületeket tanulmányozza, hogy az árlejtésnél s az építésnél tájékozva legyen arról, hogy mire van első sorban szüksége Nagyváradnak.

* A honvéd vonatesapat gyakorlata. Aból az alkalmából, hogy *József* kir. herceg a nagyváradi 4-ik honvéd gyalogezred fölött csapatszemetelt tartott, a parancsnokság a vonatesapat kivonulását is elrendelte. A környéken levő lovakat behívták és a honvédség vonatesapata így teljes háborus felszereléssel gyakorlatozott. Nehézségekbe ütközött, hogy a felszereléseket a közshadseregtől kapták, s miután a 37-es bakák most gyakorlaton vannak, a felszerelések átvétele nehézséggel járt. Mindannak daczára a gyakorlat nagyon sikerült.

* Uj tiszték. Ő Felsége urai *Uray* Tibort és báró *Podmaniczky* Bélát, a teréziai katonai akadémia harmadik évfolyamát végzett növendékeit a 7. sz. Vilmos huszárezredhez hadnagyokká, ugyszintén *Magyar* Jánost és *Szűts* Sándort a m. kir. honvéd Ludovika Akadémia végzett növendékeit a nagyváradi 4 honvédgyalogezredhez tiszthelyettesekké kinevezte.

* A műkedvelő iparos ifjak által mult vasárnap előadott és nagy sikert ért színelőadást ma, vasárnap megismételik. Tekintettel a nemes célra, bizonyára ez alkalommal is megtölti az áldozatkész közönség a Fekete Sas nagy termét. Megérdemlik a pártolást az egyleti házalap javára fáradozó iparos ifjak, de maga az előadandó szindarab: »A vén bakancsos és fia a huszár« is. Az előadás fél 8 órakor veszi kezdetét.

* Tűzijáték a Püspök-fürdőben. A Püspök-fürdőben vig élet lesz ma, hacsak az időjárás közbe nem játszik s elrontja a mulatságot. *Czeplédy* Sándor bérlő nagy szabású tűzijátékot rendez, a mely után tánczestély lesz. A tűzijátékot *Novák* Gusztáv pirotechnikus rendezi, aki már igen szép dolgokat produkált a tűzijáték köréből. A Püspök-fürdő bérlője, *Czeplédy* Sándor mindent elkövet, hogy a régi jóhírnevű fürdő látogatóinak minél kellemesebb szórakozást szerezzen.

* Az Orsolya-zárda gyásza. Az Orsolya-zárda mig külsőleg részt vesz a jubiláris ünnepekben, addig falai között gyászol egy szép reményekkel kecsegtető, de a halál által korán kioltott életet. *Potyó* Ilona, sr. Erzsébet tanítónő meghalt. — Meghalt éveinek számát tekintve, fiatalon, de hisszük, hogy erényekben gazdagon és így bizunk benne, hogy a jó Isten, ki az igazak számára kikötött mennyei munkatért nem a földön eltöltött évek több vagy kevesebb számától, hanem az igazi tökéletesség mértékétől tette függővé, e korán elköltözött ifju léleknek is megadja az igazak jutalmát.

E jó lélek, miután szüleit elvesztette, az irgalmas nővérek *Nogáll-utczai* intézetében talált otthont; itt végezte el a polgári iskolákat és innet járt az Orsolya-szüzek vezetése alatt álló tanítónőképzőbe, így nyílt alkalma megismerkedni e szerzetesrend szellemével, mely leginkább megfelelt a világgal teljesen szakítani óhajtó lelkének; mint tanítónőjelölt kérte e szerzetesrendbe való felvételét; óhaja a tanítónői oklevél megszerzése után sikerült, bár már évekkal ezelőtt látható volt rajta, hogy beteges, de mert elüljárói biztak benne, hogy a szerzetesnői fátyol első sorban lelkének forró vágyát elégíti ki s azután majd talán testi egészségét is helyrehozza, 1899. augusztus 28-án beöltöztették. A felépüléshez fűzött remény azonban meghiusult f. év és hó 17-én esti tíz óraker hosszas szenvedés után jobb létre szenderült!

Jézus, Mária, József! Az üdvösségnek 1900. esztendejében augusztus 17-én este 10 óraker, sz. Annáról nevezett nagyváradi sz. Orsolya zárdánkban elhunyt az Urban, a halotti szentségek ájtatos felvétele után kedves ujoncz kar-testvérünk a Krisztus kiszenvédésről nevezett *Mária Erzsébet* született *Potyó* Ilona életének 29-ik, szerzetesi életének első esztendejében; hűlt tetemei augusztus 19-én d. u. 5 óraker fognak örök nyugalomra elhelyeztetni. Az Istenben elhunytak lelkét a zárda-szüzeknek és a keresztény hiveknek buzgó imáiba ajánljuk. Requiescat in Pace!

* Nagyvárad város felirata. Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg egyhangulag elfogadta dr. *Bulyovszky* József polgármester indítványát, hogy a város törvényhatósági bizottsága újból írjon fel a kereskedelmi miniszterhez egy vasuti tüzetvezetőségnek Nagyváradon leendő felállítása iránt. A felirat ma lesz expedálva a városházán. Nem sokat remélünk az egész felirattól, de azért nem tartjuk feleslegesnek a kérést, legalább meggyőződhet a közönség, hogy a kormánytól mit várhat és mit remélhet Nagyvárad városa.

* A honvédzenekar elutazása. A budapesti 1. honvédzenekar a délutáni 4 óra 10 perczkor induló gyorsvonattal városunkból Budapestre utazott.

* Kerékpáron Párisba. Két nagyváradi fiatal ember, névszerint *Barna* Tibor és *Horvay* János tervbe vették, hogy kerékpáron elmennek Párisba a kiállítás megtekintésére. Az indulás idejét szeptember elejére tüzték ki.

* Kiszurta a szemét. Valami lengyel származású csavargó járt az utcákon, a ki különösen az inasok és gyermekek figyelmét vonta magára. Tegnap délelőtt 11 óra tájban több gyermek csoportosult köréje, a mikor az felindulva durván botjával az egyik gyermekre támadt s a bot végén levő szöggel kiszurta a szemét. A gyermek véres arcczal sirva ment hazafelé s az elősietett orvos segítségére jött, ki a szem melletti sebet összevarrta. Kevés remény van, hogy a szegény fiu szemvilágát el nem veszíti. A csavargót rögtön elfogták s most a rendőrség czellájában hűsöl.

* **Anarkista Nagyváradon.** Tegnapelőtt a rendőrségen egy inas jelent meg, a ki feljelentést tett, hogy városunkban egy idegen péklegény tartózkodik, a ki anarkista és több gyilkoló eszközt látott nála. A rendőrség rögtön elfogta a péklegényt, a ki a vizsgálatnál igazolta magát és egy legyezőn, az egyetlen *gyilkoló* számon kívül nála nem találtak mást. Minthogy semmi terhelő adatot nem találtak, a péklegényt szabadon eresztették.

* **A multság ára.** Schütze József vidéki kereskedő is feljött Budapestre a Szent István napi ünnepekre. Az este betért a Dohány-utca és Szövetség-utca sarkán levő kávéházba. Reggelig mulatott a női zenekar csinos leányai-val, de mire hajnal felé hazavetődött szállóbeli lakására, csakhamar elmúltak az éjjeli mulatozás kellemes emlékei. Kézpénzét mind elköltötte s egy takarékpénztári könyvecskéje, a mire háromszáz forint volt betéve, elveszett. A rendőrség valószínűnek tartja, hogy a könyvecskét a kávéházba járó enyves kezűek egyike ellopta s megindította a vizsgálatot. Együttal leltette a takarékpénztárnál is a betéti könyvet.

Kinai háboru.

A háboru mai állásáról a következő **táv-irataink** szólnak:

A szövetségesek és kínaiak harcra.

Washington, aug. 18. (Saj. tud. táv.) A csifui amerikai konzul jelenti: A szövetségesek e hó 15-én Kelet felől megtámadták Pekinget. A kínaiak keményen ellentálltak. Este a japánok és a többi csapatok benyomultak a városba és azonnal körülfalták a követségi épületet, a melynek lakóit mind épen találták. A japánok vesztesége több mint 100 ember. A kínaiak 300 embert vesztek.

A szövetséges hadak Pekingben.

London, aug. 18. (Saját tud. táv.) A Daily Express szerint a szövetséges hadak hétfőn reggel Tangeso előtt megütköztek a kínai sereggel és azt megverték, vereség után pedig üldözöbe vették. A kínaiak üldözés közben még kétszer próbáltak ellenállani, de az ágyutüz és a lovasság rohama elsöpörte őket. A szövetséges csapatok másnap vonultak be Pekingbe. A császárné és a császár a szövetséges csapatok közeledésének a hírére még egy hét előtt kincseikkel együtt elmenekültek.

Az angol csapatok partra szállítása.

London, aug. 18. (Saj. tud. táv.) A Daily Graphic értesülése szerint Seymour tengernagy most már véglegesen kiadta a parancsot, hogy az angol csapatokat Sanghaiban partra szállítsák. Az angol csapatok partraszállítást különben eredetileg nem az angol kormány kezdeményezte, hanem a kínai hatóságok. A partraszállás ellen főleg a francia és az amerikai konzul szólalt fel. — A Times arra a híresztelésre, hogy az afgán hadsereget mozgósítják, egy szimlai táviratban megjegyzi, hogy szava-hihető forrásból eredő jelentések szerint Kabulban semmi rendkívüli dolog nem történik.

Peking felmentése.

London, aug. 18. (Saj. tud. táv.) Az éjjel, mint a Morningpost jelenti, a csifui vámbiztostól 17-én föladott távirat érkezett, a mely szerint a szövetséges hadak Pekinget 15-én éjjel felmentették.

Washington, aug. 18. (Saját tud. távirata.) Remy tengernagynak egy 17-én éjjel 1 órakor Takuban föladott távirata jelenti: Az imént Tiencinből a következő e hó 16-án este 10 órakor feladott táviratot kaptam: Pekinget e hó 15-én bevettük. A követségek tagjai sértetlenek. — Nemsokára részleteket jelentek.

A kórei császár rokonszenve.

Bécs, augusztus 18. (Saját. tud. távir.) A »Mária Terézia« osztrák-magyar hadihajóról érkezett távirati jelentés szerint a kórei császár rokonszenvét fejezte ki a szövetséges csapatoknak és 1000 zsák rizset, 3000 zsák lisztet és 200 doboz szivarkát ajándékozott nekik, amiért a hajórajparancsnokok a kórei miniszter utján köszönetet mondtak a császárnak.

EGYESÜLETEK

Választmányi gyűlés. »A nagyváradi szállodások, vendéglősök, kávéosok és kocsmárosok« ipartársulatának választmánya *Czeglédy* Sándor elnöklete alatt e hó 16-án tartotta rendes havi ülését, jelen voltak: a választmány határozat képes számban és Sarkadi József titkár.

Az előző jelentések tudomásul vétele után első sorban is *Czeglédy* Sándor elnöknek azon szíveségeért, hogy a társulatnak a Zöldfa-szálloda 8. számú szobájának díjtalan átengedésével otthont teremtett, köszönetszavaztak jegyzőkönyvileg. A pénztárnok számadási jelentését tudomásul vették. Az Aradon rendezendő ünnepélyekre a társulat képviselőjében kiküldték: *Czeglédy* Sándor elnököt, dr. Dési Géza ügyészt, Sarkadi József titkárt és Rendes Szidort v. tagot, ez utóbbit a társulat nevében a »bodegák« megszüntetésének kérdése feletti indítvány tételével, mint előadót meghívták. A társulat az aradi szabadság-szoborra koszorut helyez és annak elkészítésével az elnököt megbizta.

Az elnök és Stern Herman v. tag megbizattak, hogy maguk mellé vevő a társulat több tagját a rendőrfőkapitány urtól a rendőri felügyeleti díj behajtásának felfüggesztését kérjék — addig, míg e kérdésben a közgyűlés végleg határoz.

Több apróbb tárgy elintézése után az ülés 1/2 6 órakor véget ért.

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: *Dobosfy Alajos.*

- 2410 Südrüssiche Bank — Brüll Sámuel.
2415 Volf Jakab és társa czég — Lux és Lövy csődtömege.
2505 Volf Jakab és társa czég — Lux és Lövy csődtömege.
2435 özv. Szeghalmi Bálintné — Vágássy Imre.
2099 G. Nagy Mihály hagyatéki ügye.
2376 Diósy Pálné és társa — az I-ső gyulai és vidéke kiházasítás.
2475 Dézsi Lajosné — az I-ső gyulai és vidéke kiházasítás.
2377 Csapó Dezső — Szilágyi Imre.
2383 Fischer M. és társa — Pintér Mór.
2387 Práger József — Schöffler Márton.
2429 Viktoria Takarékpénztár — Suba Szi-meon és társa.
2434 Papp Sándor — özv. Beck Menyhértné.

Előadó: *Czveck Kálmán.*

- 1131 Ulmann Izidor — Veinfeld Sándor és neje.
1135 Aradi I. Takarékpénztár — Szucs Juon örökösei.

- 1173 Bottó Ferencz — Blumbás Sloaréne.
1246 Laszki Borbála — Gottlieb Vilmos.
1256 Özv. Murezsán Balázné — Losse Pál.
1275 Diósi Bernát — Balogh János.
2179 Steiner József önkéntes árverési ügye.
2290 Arad m. gyám. ptr. — Steiner József.
2296 Délmagyarországi Bank — Győri Márton.
2335 Aradm. közönsége és társa — Schönberger Mihály.
2367 Ember István és társa — özv. Vertán Andrásné.
2453 Nagyszabeni Takarékpénztár — Bildhauer József.

REGÉNY-CSARNOK.

Balny város titka.

Regény.

Francziából fordította: K-ő.

23.

— Ne is felelj, tudom én azt ugyis jól. Arról pedig biztosíthatlak, hogy ő is szeret téged.

— Oh, te nagyon sokat tudsz!

— De még nem mindent. Azért hát beszélj el, mit mondott most neked?

— Semmit.

— Az meglebet, mert olyan félnék... mint te. Oh ti ketten nagyon mulatságosok vagytok. Ugyan miről tudtok beszélni órák hosszat? Szeretnék egyszer elbujni egy sarokba és végig hallgatni. Fogadni mernék, hogy margarétát tépdestek: szeret? nem szeret?

— Mindenféléről beszélgetünk, családjáról, hazájáról.

— Akkor már igen szép jártasságod lehet Amerika földrajzában. No de most már megyek, mert a mama vár. De legalább tudom, hogy szereted!

Megölelte barátnéját és elment.

Luciet nagyon megzavarta ez a kis társalgás. A mit Márta nevetve mondott neki, azt ő régen érezte, hogy nagyon szívesen lenne Jakab felesége, hogy mindig vele legyen és sohasem hagyja el. De vajjon nem csalódott-e Márta abban, hogy Jakab is szeretné őt? ... Nem, ez lehetetlen, mert atyja soha sem egyeznék bele, nem engedné meg, hogy Lucie eltávozzék mellőle... A mit Márta mondott, soha sem fog bekövetkezni. Jakab visszautazik Amerikába, ő pedig folytatja eddigi életét... e kedves napoknak pedig csak az emléke marad meg.

Egy óra múlva Jakab visszatért.

— Bocsásson meg, hogy az elébbitt hagytam, de nagyon szomorú voltam, mert elváltunk foglalkoztatott. Ha pedig erre gondolk halátlan leszek; elfelejtem a boldog órákat, a miket együtt töltöttünk, beszélgetéseinket, mindent elfelejtek, ha arra gondolok, hogy őnt el kell hagynom.

Jakab megfogta Lucie kezét s helyet foglalt mellette a kereveten.

— Miért beszél mindig az elutazásáról, kedves Jakab? szót Lucie; miért kelt fel ilyen szomorú gondolatokat?

— Szomorúak Őre nézve?

— Még kérdezheti? ...

— Ha így van, kedves Lucie, akkor mi nem hagyjuk el egymást soha! Ha ugy szeret, mint a hogy én szeretem, velem jön és élünk boldogan. Feleljen, szeret-e, szeret-e annyira, hogy megossa velem az én életemet? Feleljen? akar-e nőmmé lenni?

— Jaj, sóhajtott Lucie, lehetetlen az a mit kérdez. Itt hagyhatom-e atyámat? ...

— Feleljen Lucie szeret?

— Igen, suttogta.

— Akkor megyek hát atyjához, hogy tőle is megkérjem a kezét.

— De van-e jogom őt itt hagyni? Nem kötelességem-e mellette maradni öregségére?

— Szeret? folytatta Dubreuil szenvedélyesen.

— Igen Jakab, szeretem, felelt Lucie, de nem szabad atyámról sem elfeledkezmem.

— Nem! kiáltott a fiatal ember fölkelve; Ön nem szeret úgy, mint a hogy én szeretem, miért habozik, mert van egy érzelem szívében,

mely erősebb szerelménél. Ön nem szeret engem!

— Nem ismerem Önt, a ki annyira szeretette atyját, oly elragadtatással beszélt róla. Értene kellene . . .

— Bocsásson meg édesem, bocsásson meg, a szenvedély elragad. Oh ha tudná, hogy mennyit szenvedtem egy hónap óta! Az első naptól kezdve, hogy megláttam, folyton nőtt szerelmem. Eleinte megpróbáltam ellentállani, küzdeni, magam gondoltam az elutazásra, . . . de legyőztem, mert nagyon szeretem.

Lecsüggesztette fejét.

— Azt gondolja, hogy atyja nem egyezne bele? . . .

— Éppen itt jön, felelt Lucie.

Ledoux belépett, Lucie pedig elhagyta a szalont. Néhány perc múlva a cseléd jelentette, hogy az ebéd készen várja az urakat.

Ez este Jakab hamarabb ment haza, mint máskor, mert szükségét érezte, hogy magába vonuljon gondolataival.

Teltek a napok, borongós őszi idő járt; Jakab és Lucie rendszeresen együtt töltötték a hosszú estéket. Jakab még mindig nem mert szólni Ledouxnak, Lucie sem merete sürgetni, féltek mindketten a tagadó választól.

Egy előreláthatatlan körülmény azonban véget vetett Dubreuil habozásának s nyilatkozásra kényszerítette őt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A kath. nagygyűlés.

Budapest, aug. 18. (Saját tud. táv.) Este hat órakor gróf *Majláth* Gusztáv erdélyi püspök Oltáriszentséggel a Belváros utcáin hódolati körmenetet tartott, melyen vagy ötszáz pap és sok katolikus egyet zászlókkal vett részt. A körmenet után *Kanter* budavári plebános szép beszédet tartott, majd *Majláth* püspök felajánló és engesztelő imádságot mondott. Az istentisztelet végén Te Deum hangzott fel.

A kongresszuson dr. *Némethy* Gyula, nagyváradi theologiai tanár remek felolvasást tartott, mely nagy tetszést aratott.

Az egyes pontokhoz hozzászóltak *Bónisz*, *Kisfaludy* és dr. *Vucskics* Gyula, a »Tiszántúl« felelős szerkesztője.

Diszebéd a miniszterelnöknél.

Budapest, aug. 18. (Saját tud. táv.) A király születésnapja alkalmából *Szöll* Kálmán miniszterelnöknél ma délután 3 órakor nagy diszebéd volt, melyen *Vaszary* Károly hercegprímás, a miniszterek és sok notabilitás vettek részt.

Kitüntetett kormánybiztos.

Páris, aug. 18. (Saját tud. távir.) *Lukács* Bélát, a párisi kiállítás magyar kormánybiztosát nagy kitüntetés érte. A köztársaság elnöke a becsületrend főtisztjévé nevezte ki.

A kolozsvári színház új igazgatója.

Budapest, aug. 18. (Saját tud. táv.) A kolozsvári Nemzeti színháznál *Follinusz* távozásával megüresedett igazgatói állásra *Janovics* Jenő lett kinevezve.

Két anarkista letartóztatása.

Bibac, aug. 18. (Saját tud. távirata.) A királyi család innen Gijonba utazik. Gijonban a rendőrség letartóztatott két embert, a kikről azt hiszik, hogy anarkisták.

Kilépés a szabadelvű pártból.

Budapest, aug. 18. (Saját tud. táv.) A Magyar Szó legújabb közleménye szerint *Károlyi* Sándor, *Desenfy* Aurél társával kilép a szabadelvű pártból és hűveivel együtt *agrarius* pártot szervez.

A csár nem megy Párisba.

Páris, augusztus 18. (Saját tud. távir.) A La Republique jelentése szerint az orosz nagykövetség formálisan megczáfolja azt a hírt, hogy Miklós csár Párisba jön.

Bresci nem akar védőt.

Róma, aug. 18. (Saj. tud. táv.) A lapok közlése szerint Bresci-vel tegnap este közölték a vádtanács vádhatározatát. Mint hogy a merénylő nem akar védőt választani, hivatalból rendelnek melléje ügyvédet. A milánói ügyvédek mind azt kérték, hogy ne rendeljék ki őket a királyi gyilkos védelmére. A pör tárgyalását e hó 29-ére tűzték ki. A tárgyalást Galli, a föllebbviteli törvényszék bírója fogja vezetni.

A délafrikai háború.

Fokváros, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) Kitchener gyorsított menet után felmentette Hoare csapatait Elansrivernél.

Mafeking, augusztus 18. (Saj. tud. táv.) Reuter. Carrington tegnap Malmani mellett harcba keveredett egy kis ellenséges csapattal. A lövöldözés többszörös megszakítással egész nap tartott. Azt hiszik, hogy az ellenség most visszavonult Zenrust felé. Az angolok vesztesége jelentéktelen.

Az albánok és montenegróiak konfliktusa.

Konstantinápoly, aug. 18. (Saj. tud. távir.) A montenegrói követ felszólalására a szultán kiadta a parancsot, hogy az ipeki kerületben az albánok és montenegróiak között kitörőfélben lévő konfliktusnak mindenáron elejét vegyék.

KOZGAZDASÁG.

Pályázat a vasut részére. A magy. kir. államvasutak igazgatósága pályázatot hirdet a vonalai részére 1901. évben esetleg 1903. év végéig szükséges tűzálló téglák és különböző festékek szállítására. A fentiekre az érdekelteket azzal van szerencsénk értesíteni, hogy az ide vonatkozó közelebbi feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1900. aug. 17. A nagyváradi kereskedelmi és iparkamara: *Janky* József elnök, dr. *Sarkadi* Lajos titkár.

A szerkesztőházi felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

8023/1900. tkv.

Árverési hirdetés.

A nagyváradi kir. törvényszék mint tkv. hatóság által a kisbirtokosok országos földtelintézete végrehajtónak *Paul János* illetve örökösei végrehajtást szenvedők elleni 63 korona 6 fillér tőkes járuléki iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedő *Paul Tógyer*, továbbá *kiskoru Paul Mitru*, *Ravéka* és *Katicza* tulajdonául felvett ezen tkv. hatóság területén

fekvő s az oláh-apáti 91. sz. tkvban foglalt A. I. 10., 11. és 14—16. r. sz. az ingatlanokra és tartozékaira a kért végrehajtási árverés az 1881. LX. törv.-cikk 146. §-a értelmében elrendeltetik s foganatosítására határidőül 1900. évi. szeptember hó 10-ik napjának délutáni 3 órája Oláh-Apáti község házához kitézetik.

Kikiáltási ár 1200 korona, azonban az árverésre kitézött ingatlanok szükség esetén ezen áron alul is el fognak adatni.

Venni szándékozók bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 120 koronát tartoznak készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban letenni.

A vételár 3 részletben fizetendő és pedig: az első részlet az árverés napjától számított 1 hónap alatt, a második részlet ugyanazon naptól számított 2 hónap alatt, a harmadik részlet ugyanazon naptól számított 3 hónap alatt; minden egyes vételári részlet után az árverés napjától a fizetés napjáig 5%-os kamat fizetendő.

Ezen árverés feltételei a hivatalos órák alatt a tkv. hatóságnál, Oláh-Apáti község előjáróságánál megtekinthetők.

Nagyváradi kir. törvényszék, mint tkv. hatóság 1900. évi június hó 7-én.

Olasz,

kir. törvényszéki bíró.

2970/1900. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottságának f. évi augusztus hó 9. napján tartott ülésében 271/9171 szám alatt hozott határozata értelmében, a nyugdíjazás folytán megüresedett **főjegyzői állásra** ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom ennél fogva mindazokat, akik ezen a szervezeti szabályrendelet 216. §. I. pontja értelmében 3800 korona fizetés és 600 korona lakbérilletményvel javadalmazott és a f. év szeptember havában megtartandó rendes közgyűlésen választás útján betöltendő főjegyzői állást elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeket méltóságos dr. *Beöthy* László főispán urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez **f. év szeptember hó 7. napjának d. u. 5 órájáig** annyival is inkább adják be, mivel a későbbben beadott pályázati kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1900. augusztus hó 15-én.

Dr. Bulyovszky József,
polgármester.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántúl« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

	Budapest, aug. 17.
Osztrák hitel	664 25
Magyar hitel	682.—
Allamvasut	655 50
Rimamurányi	516.—
Magyar jelzálog	422.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, aug. 17.
Buza októberre	7.71
Buza júniusra	8.11
Tengeri	6.30
Rozs okt.	7.11
Zab okt.	5.39
Káposzta, repce, aug.	—

Hivatalos árfolyamok

	a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. aug. 17-én.
Magyar aranyjárdék 4%	96.—
Magyar koronajárdék	90.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4,1%	100.50

Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99.60	Osztrák korona járadék	97.40
Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	97.50	Osztrák államsorsjegyek	183.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	91.10	Osztrák magyar bankrészvény	17.05
Italmérségi jog megváltási kötvény	98.—	Magyar hitelbankrészvény	681.50
Horváth-szlavónföldterhermentesítési kötvény	92.50	Osztrák hitelintézet részvény	662.50
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	158.50	Párisi vista	—
Tiszaszabályozás szegeci sorsjegyek kölcsön	189.—	20 frankos arany (Napoleon d'or)	19.33
Oszták járadék papirban	97.50	Németbirodalmi márka	119.80
Oszták járadék ezüstben	97.—	London vista	—
Oszták járadék aranyban	96.25	20 márkás arany	28.67

Bikszádi árlappal

és
ismertető könyvecskével
bérmentve szolgál
a
KÜTKEZELŐSÉG
Bikszád
(Szatmármegye.)

A
Bikszádi ásványos gyógyvizet
mely egyedüli a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi ásványos gyógyviznek kitűnően bevált idült és heveny légszűhurut, hangszálág hurut, vérköpés ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsúcs hurutnál és kezdődő gümőkóránál, továbbá kitűnő eredményt értek el a bikszádi víz alkalmazása által emésztetlenség, idült- és heveny gyomorhurut, máj- és epe hólyagbántalomnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknel, görvélykóros daganatoknál, heveny és idült női bántalmaknál, mint specificum vált be.

Bikszádi víz bérlője s a sztojka viz főelárusítói:

ALMER LAJOS ÉS KÁROLY

nagybányai lakosok.

A
Sztojka ásványvizet, mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el magyar karsbadi vizeknek, mert tényleg annak gyógyhatása a szigorú diéta betartásával: idült gyomorhólyag, máj- és epehólyag, valamint epekő bajoknál, nemkülönben **czukorbetegségnél** alkalmazva, valóságos csodákat művel, kitűnő hatása a Sztojka ásványviz a légzőszervek összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A Sztojka ásványviz dús szén-savtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcslével keverve, mint kellemes üdítő ital párját ritkítja. **Sztojka ásványviz** hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengeren túli szállítást.

Sztojka árlappal

és
ismertető könyvecskével
bérmentve szolgál
a
FORRÁSKEZELŐSÉG
Sztojka,
(Szolnok Doboka m.)

A bikszádi víz kapható Nagyváradon, Janky Antal utóda (Kiss Károly), Kádár János és Wurst József urak fűszer üzletében. — Az alant írt legjutányosabb árak mellett, házhoz szállítva: egy üveg 1/2 literes bikszádi víz 14 kr., ha az üveget visszaadjuk 11 kr. Egy üveg 1 literes bikszádi víz 22 kr., ha az üveget visszaadjuk 16 kr. Egy láda 40 1/2 literes üveg bikszádi víz 5 frt 20 kr., a 40 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr. Egy láda 25 1 literes üveg bikszádi víz 5 frt 20 kr., a 25 üres üveget ha visszaadjuk 3 frt 70 kr.

Kitűnő hevesi faj-dinnyék.

Telefon:
249.

Csordás Testvérek

Telefon:
249.

fűszer-, gyarmatáru-, bor- és ásványviz-kereskedés

„a fehér elefánthoz”,

Nagyvárad, Szt. László-tér, Takarékpénztár-épület.

Ajánlják dusan felszerelt s a mai kor legkényesebb igényeit kielégítő fűszer- bor- és csemege, valamint festékáru üzletüket.

Tisztán kezelt, természetes tőkén termelt **asztali borok 1 lt. 40 kr., 36 féle különböző fajú csemege- és gyógyborok** a legelőnyösebb áron, **Világosi magyar-francia elismert legjobb cognac** nagyraktára.

Különös figyelmet érdemelnek: legfinomabb **kávé fajaink 1 frt 20 krtól 2 frt 16 krig**, valamint az összes fűszer-árak legelőnyösebb beszerzési forrása.

Nagyválaszték a legkitűnőbb pipere és mosdó szappanokban, — közkedvelt és elismert legjobb ártalmatlan „Margit” arcz-creme, **poudreszappan**.

Naponta friss szedésű **csemege-szőlő napi áron**. Nagy választék a legkitűnőbb bonbonok és czukorkákból, valamint friss sajtok és szalámból. Gyors, előzékeny és pontos kiszolgálás.

Friss töltésű ásványvizek.

NAGY TÜZIJÁTÉK a Püspök-fürdőben!

Ma, vasárnap, augusztus 19-én
nagyszerű tűzijáték
lesz a Püspök-fürdőben.

Előállítja: *Novák Gusztáv*,
a világhírű tüzemester,

a ki Konstantinápolyban, Berlinben, Moszkvában, Bécsben, Budapesten és a Herkulesfürdőben, valamint Európa nevezetesebb fővárosaiban tartott uralkodói ünnepélyek alkalmával a legnagyobb meglepéssel és kitüntetéssel találkozott.

Az előadás nyolcz szakaszból áll, meglepőbbnél meglepőbb kivitelben. Az egyes szakaszok közötti időt különféle színes kivitelű, mintegy 300 röppentyű, bengali és futó tüzek töltik ki

A nyolcz szakasz előadása után be lesz mutatva:

Budavár bevétele és bombázása,

élethűen a harczoló honvédekkel.

Az angolok és búrok harcza
Ladysmithnél.

Végül:

a Somlyó-hegy mint Vezuv.

A tézhányó háromszori kitörése.

A tűzijáték befejezése után táncz következik.

A nagyérdemű közönség rendelkezésére külön vonat fog állani. Rosz idő esetén a tűzijáték másnap — hétfőn — tartatik meg.

Minél számosabb látogatást kér

Czegléd Sándor,

a Szent-László-(Püspök)-fürdő bérlője.